

**PRIENŲ R. STAKLIŠKIŲ GIMNAZIJOS
PRIVALOMOJO DARBUOTOJŲ SVEIKATOS TIKRINIMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROJI DALIS**

1. Privalomojo darbuotojų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja Prienų r. Stakliškių gimnazijos (toliau – gimnazijos) darbuotojų sveikatos tikrinimo tvarką ir sąlygas, darbdavio ir darbuotojų teises ir pareigas užtikrinant darbuotojų sveikatos apsaugą.

2. Privalomojo sveikatos patikrinimo tikslas:

2.1. įvertinti, ar įsidarbinantys bei dirbantys asmenys gali dirbti konkretų darbą konkrečiomis darbo sąlygomis;

2.2. apsaugoti įsidarbinančių asmenų ir darbuotojų sveikatą nuo galimo profesinės rizikos veiksmų poveikio, siekiant išvengti traumų ar kitokio darbuotojo sveikatos pakenkimo;

2.3. įvertinti, ar efektyvios taikytos profesinės rizikos šalinimo ir mažinimo priemonės;

2.4. siekti išvengti ar kuo anksčiau diagnozuoti profesines ligas.

3. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu (toliau – DK), Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu (toliau – Įstatymas), kitais darbuotojų profilaktinius sveikatos patikrinimus reglamentuojančiais teisės aktais ir Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rekomendacijomis.

4. Apraše vartojamos sąvokos sutampa su teisės aktuose vartojamomis sąvokomis.

**II SKYRIUS
ASMENYS, KURIEMS PRIVALOMA TIKRINTIS SVEIKATĄ**

5. Visi asmenys, norintys įsidarbinti ar dirbantys gimnazijoje, privalo tikrintis sveikatą prieš įsidarbindami, o dirbdami – tikrintis periodiškai, nepriklausomai nuo to kokios srities darbuotojai jie yra.

6. Darbuotojai iki 18 metų amžiaus privalo tikrintis sveikatą įsidarbindami ir kiekvienais metais, kol sukaks 18 metų. Sveikatos tikrinimo tvarka, specialistų konsultacijos bei tyrimai priklauso nuo konkretaus atliekamo darbo.

7. Visi gimnazijos darbuotojai privalo pasitikrinti sveikatą vieną kartą per metus arba vieną kartą per dvejus metus priklausomai nuo kenksmingų faktorių pobūdžio.

**III SKYRIUS
DARBUOTOJŲ SVEIKATOS TIKRINIMŲ TVARKA**

8. Gimnazijos direktorius tvirtina darbuotojų, kuriems privaloma pasitikrinti sveikatą, sąrašą ir sveikatos tikrinimo grafiką, kontroliuoja, kaip grafiko laikomasi (Įstatymo 21 straipsnio 1 dalis).

9. Su šiuo grafiku pasirašytinai supažindinami darbuotojai.

10. Nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą yra darbuotojo pareiga (Įstatymo 33 straipsnio 1 dalies 8 punktą); darbuotojui atsisakius pasitikrinti sveikatą jis gali būti nušalinamas nuo darbo iki to momento, kol jis pasitikrins sveikatą (darbdaviui pateiks sveikatos pasitikrinimą patvirtinanti

atitinkamą dokumentą), už šį laikotarpį nemokant darbo užmokesčio. Toks atsisakymas laikomas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu (DK 58 straipsnio 3 dalies 3 punktas).

11. Darbuotojų privalomi sveikatos patikrinimai atliekami darbo laiku (t. y. privalomų medicininių apžiūrų laikas įeina į darbo laiką (DK 111 straipsnio 2 dalies 6 punktas).

12. Darbuotojai, kurių darbo laikas nesutampa su sveikatos priežiūros įstaigos darbo laiku, sveikatą gali patikrinti ne darbo laiku.

13. Vidutinį darbo užmokestį darbuotojams už darbo laiką, kurio metu darbuotojas tikrinasi sveikatą, moka darbdavys.

14. Darbuotojai, pajutę neigiamą darbo ar darbo aplinkos poveikį sveikatai, turi teisę patikrinti sveikatą, o darbdavys, įtaręs, kad darbuotojo sveikatos būklė gali kelti grėsmę darbuotojo ar kitų darbuotojų saugai ir sveikatai, turi teisę siųsti darbuotoją patikrinti sveikatą kitu laiku, negu nustatytas darbuotojų sveikatos patikrinimo grafike. Darbdavys privalo suteikti darbuotojui pakankamai laiko patikrinti sveikatą. Tais atvejais, kai sveikatos priežiūros įstaigos išvadoje nurodyta, kad darbas ir (ar) darbo aplinka pakenkė darbuotojo sveikatai, darbdavys moka darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį už laiką, kurio metu jis tikrinasi sveikatą savo iniciatyva (Įstatymo 21 straipsnio 2 dalis).

15. Darbdaviui atstovaujantis ar jo įgaliotas asmuo, siųsdamas įsidarbinantį ar dirbantį asmenį tikrintis sveikatą, privalo pagal kompetenciją užpildyti Privalomo sveikatos patikrinimo medicininės pažymos formą (F Nr. 047/a) (įsidarbinančiam) arba Asmens medicininę knygelę (Sveikatos pasą) (F Nr. 048/a) (dirbančiajam ar įsidarbinančiam).

16. Asmens medicininę knygelę (Sveikatos pasą) (F 048/a), turi būti su asmens nuotrauka ir darbdavio (arba jo įgalioto asmens) parašu, kurioje papildomai nurodoma: darbo stažas pagal profesiją (metais), kenksmingi veiksniai ir jų dydžiai, pavojingi darbai konkrečioje darbo vietoje.

17. Darbdaviui atstovaujantis ar jo įgaliotas asmuo, siųsdamas darbuotoją tikrintis sveikatą, turi vadovautis Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. V1072 redakcija), 1 lentelė „Darbai, įrašyti į pavojingų darbų sąrašą, kuriuos dirbant ir (ar) priimant į darbą privaloma tikrintis sveikatą. Tikrinimų periodiškumas ir mastas. Papildomos kontraindikacijos“ ir 2 lentelė „Privalomų sveikatos tikrinimų tvarka priimant į darbą ir (ar) dirbant kenksmingų rizikos veiksnių poveikyje (kai kuriais atvejais – pakeitus darbą ar darbovietę)“. Pavojingus darbus arba rizikos veiksnius nurodytus lentelių pirmuose stulpeliuose, kurie identifikuoti konkrečioje darbo vietoje, darbdaviui atstovaujantis ar jo įgaliotas asmuo įrašo į Asmens medicininę knygelę (F Nr. 048/a). Lentelių eilės numeris atitinka pavojingo darbo arba rizikos veiksnio kodą (šifrą).

18. Už periodinio sveikatos patikrinimo paslaugą moka darbdavys. Jei asmuo tuo pačiu metu kreipiasi dėl kelių profilaktinių sveikatos tikrinimų, tai mokama tik už vieną, daugiau kainuojantį, sveikatos tikrinimą (Profilaktinių sveikatos tikrinimų rūšys ir apmokėjimo tvarkos, patvirtintos Sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301, 5.2 ir 7 punktai).

IV SKYRIUS

DARBUOTOJŲ SVEIKATOS BŪKLĘ PATVIRTINANTYS DOKUMENTAI, JŲ NAUDOJIMAS IR SAUGOJIMAS

19. Privalomo sveikatos patikrinimo medicininė pažyma (forma F Nr. 047/a) yra priimamo į darbą asmens sveikatos būklę patvirtinantis dokumentas, o Asmens medicininę knygelę (forma F Nr. 048/a) darbuotojo sveikatos būklę patvirtinantis dokumentas.

20. Privalomo sveikatos patikrinimo medicininės pažymos (forma F Nr. 047/a) ir Asmens medicininės knygelės (forma F Nr. 048/a), kol darbuotojas dirba gimnazijoje, saugo už darbų saugą gimnazijoje atsakingas asmuo.

21. Įrašų apie sveikatos būklę informacija turi būti tęstinė, todėl gimnazijos direktorius, atleisdamas darbuotoją iš darbo, turi pasilikti Asmens medicininės knygelės kopiją, o Asmens medicininės knygelės originalą atiduoti darbuotojui, kuris įsidarbindamas privalo jį pateikti naujam darbdaviui (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ patvirtinto 13 priedo „Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas, privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas“ 30 punktas).

22. Kai darbuotojai dirba keliose darbovietėse ir jose dirbamas toks pats darbas kaip ir pirmojoje įstaigoje, kitų įstaigų darbdaviai gali naudoti pirmosios darbovietės išduotos Asmens medicininės knygelės kopijas. Kitose darbovietėse gali būti išduodamos ir naujos Asmens medicininės knygelės. Visais atvejais Asmens medicininės knygelės originalas turėtų būti pirmojoje darbovietėje, o kitų darbuotojų darbdaviams teisės aktai sudaro galimybę pasirinkti jiems tinkamą darbuotojo sveikatos būklę patvirtinančių dokumentų įgijimo ir saugojimo būdą.

23. Asmens medicininės knygelės kopijos pasibaigus tarnybos (darbo) santykiams yra segamos į darbuotojo asmens bylą ir gimnazijoje saugomos 10 metų.

24. Tikrinti Privalomo sveikatos patikrinimo medicininės pažymos ir Asmens medicininės knygelės įrašus turi teisę darbdavys (ar jo įgaliotas asmuo), Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai, asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovai ar jų įgalioti asmenys, Lietuvos Respublikos ir apskričių (regionų) vyriausieji epidemiologai, kiti užkrečiamųjų ligų kontrolę administruojantys tarnautojai (pareigūnai) bei pagal kompetenciją maisto ir ne maisto saugą kontroliuojančių institucijų pareigūnai.

V SKYRIUS

DARBDAVIO IR DARBUOTOJO TEISĖS IR PAREIGOS

25. Darbdavys privalo:

25.1. organizuoti privalomus darbuotojų sveikatos patikrinimus ir sudaryti darbuotojams sąlygas pasitikrinti sveikatą darbuotojų darbo laiku;

25.2. suteikti darbuotojui pakankamai laiko pasitikrinti sveikatą;

25.3. mokėti vidutinį darbo užmokestį darbuotojams už darbo laiką, kurio metu darbuotojas tikrinasi sveikatą.

26. Darbuotojų pareiga yra gimnazijoje nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą.

27. Darbuotojas turi teisę susipažinti su išankstinių ir periodinių privalomų sveikatos tikrinimų rezultatais, nesutikęs su patikrinimo rezultatais, sveikatą pasitikrinti pakartotinai.

28. Asmuo, kuris nesutinka su privalomo sveikatos tikrinimo išvadomis, gali jas apskųsti sveikatos priežiūros įstaigos vadovui, toliau teismui arba valstybės institucijai, kuri pagal Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymą kontroliuoja sveikatos priežiūros paslaugų teikėją.
